

Fahredden er-Râzî, *Şerhu'l-İşârât ve't-tenbîhât* (nşr. Ali Rızâ Necefzâde), Tahran 1384 hş., s. 200; Nasîrüddîn-i Tûsî, *Esâsü'l-İktibâs fi'l-mantîk* (trc. Molla Hüsrev, nşr. Hasan eş-Şâfî – M. Saîd Cemâleddin), Kahire 1999, s. 45, 53-54; Kutbüddin er-Râzî, *Tahrîrü'l-kavâ'idü'l-mantîkiyye fi şerhi'r-risâleti's-Şemsîyye* (nşr. Muhsin Bîdârfar), Tahran 2007, s. 193.

ALİ DURUSOY

TAKSİM

(تقسیم)

Türk müzikisinde bir form.

Herhangi bir saz veya ses tarafından bir usule bağlı kalmadan bir veya daha çok makamda icracının o andaki ilhamı ile irticâî (doğaçlama) olarak yaptığı melodik seyre, gezintiye verilen isimdir. İnsan sesiyle aynı şartlarda yapılan güfteli melodik gezintiye “sesle taksim etmek” denilmiş, ancak bu hususta “gazel” kelimesi daha çok tutulmuş ve taksim genellikle saz eseri formunun adı olmuştur. Bu konuda her ne kadar doğru ifade “taksim etmek” ise de “taksim yapmak”, yaygın biçimde daha çok kullanılmaktadır. Forma bu adın verilmesinin sebebi makamları icracının ayrı ayrı belirtmesidir. Taksim umumiyetle bir tek saz tarafından icra edilirse de ikili, üçlü saz gruplarıncı da yapılabilir. Gazel mısraları arasında o esnada bulunulan makamda bir saz tarafından taksim yapılır. Türüne göre taksim tek makamlı olabileceği gibi çok makamlı da olabilir, dolayısıyla süresi türe göre değişir.

Taksim çeşitleri genelde şunlardır: 1. Giriş taksimi. Bir faslın veya Türk müzikisi programının başında o faslın veya programda okunacak eserlerin makamına kulakları alıştırmak için yapılır. Bunlar daha çok tek makamlı, bazan da ilk makama dönmek şartıyla iki makamlı kısa taksimlerdir. 2. Ara taksimi. Bir faslın ortasında bir saz tarafından yapılan ve faslın makamından başlanıp birkaç makam dolaşıldıktan sonra tekrar fasıl makamına dönülerek karar edilen taksimlerdir. 3. Geçiş taksimi. Aynı makamdaki eserler arasında yapılan taksim türüdür. Bu taksimde bir makamdan diğerine geçilirken kulakların tedirgin olmaması için yakın makamlardan yararlanılır ve kulaklar alıştırmak için yeni makamda karar edilir. 4. Konser taksimi. Bir konserin belli bir bölümünde bir saz tarafından yapılan ve icracının istediği makamdan başlayarak istediği kadar makamda gezindiği taksim türüdür ve süresi icracıya bağlıdır. Karar ya ilk ma-

kama dönülerek veya icracının istediği diğer bir makamda yapılabilir. 5. Fihrist taksimi. Bir çeşit sözsüz “kâr-ı nâtık” olup bir makamdan -genellikle rast- başlanılarak yakın-uzak bilinen pek çok makama geçildikten sonra yine ilk makama dönmek suretiyle yapılan taksimdir. Bu tür taksimin süresi çok uzun olur. Fihrist taksimi yapabilecek icracının çok iyi makam bilgisine ve geçki tekniğine sahip olması gerekir. 6. Sualli-cevaplı taksim. Klasik taksim tarifine uymayan bu tür taksimlerde iki veya daha çok sazın sualli-cevaplı taksim yapması söz konusudur. Bunlarda bir saz bir makamda kısa bir taksim yapar, diğer bir saz yine aynı şekilde kısa bir taksimle buna cevap verir ve taksim böylece devam eder. Bu taksimde de çeşitli makamlara geçkiler yapıldıktan sonra genellikle ilk makama dönülerek karar edilir.

Taksim bir çeşit irticâî bestekârlıktır. Bu sebeple icracının, kabiliyetinin yanı sıra makam geçkilerinde kulağı tedirgin etmeden cezbedici nağmeler kullanabilmesi için sazına çok hâkim olması, ayrıca makam bilgisine tekniğinin kuvvetli olması gerekir. Taksim farklı kabiliyet gerektiren bir icradır. Sözü edilen hususlara sahip bulunduğu halde hiç taksim yapamayan kişilerin yanında yine çok iyi bestekâr olmalarına rağmen iyi taksim yapamayan, buna karşılık bestekârlıkla ilgisi bulunmadığı halde çok güzel taksimleriyle tanınan sanatkârlar vardır. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sazlayan nota neşriyatı çerçevesinde bazı saz icracılarının taksimleri notaya alınıp yayımlanmıştır. Müsiki tarihinde taksimleriyle en çok tanınan ve taksimleri plaklarla bugüne ulaşan kişi Tanbûrî Cemil Bey'dir. Yakın tarihte ise Kemânî Sadî İşılay, Hakkı Derman ve Nubar Tekyay, Neyzen Niyazi Sayın ve Aka Gündüz Kutbay, Üdî Yorgo Bacanos, Kanûnî Ahmet Yatman, Tanbûrî Ercüment Batanay ve Necdet Yaşar güzel taksimleriyle tanınmış sanatkârlardır. Günümüzde bunlardan sadece Niyazi Sayın ile Necdet Yaşar hayattadır.

BİBLİYOGRAFYA :

Kantemiroğlu, *Kitâbü'l-İlmü'l-müsiki alâ vechi'l-hurûfât: Müsikiyi Harflerle Tesbît ve İcrâ İlminin Kitabı* (nşr. Yalçın Tura), İstanbul 2001, I, 126-127, 172; Tanbûrî Cemil Bey, *Rehber-i Müsiki*, İstanbul 1321, s. 23; Suphi Ezgi, *Nazarî-Amelî Türk Musikisi*, İstanbul, ts., III, 53-54; W. Feldman, *Music of the Ottoman Court*, Berlin 1996, s. 285-294; İsmail Hakkı Özkan, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Üsülleri Kudüm Velveleleri*, İstanbul 2006, s. 97-98; E. Neubauer, “Taksim”, *El*² (İng.), X, 143-144.

İSMAİL HAKKI ÖZKAN

TAKSİM SULARI

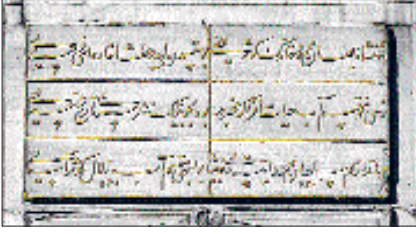
İstanbul'un
Galata-Taksim tarafına
su getiren
tarihî şebeke.

İstanbul'un tarihî yarımadasının suyunu temin eden ve Roma devrinde yapılmış olan bütün isâlelerin sur dışında kalan bölümleri, VII. yüzyıldan itibaren Balkanlar'dan gelerek şehri kuşatan çeşitli kavimler tarafından tamamen tahrip edilmişti. Fâtih Sultan Mehmed, fetihten hemen sonra şehrin suyunun birkaç küçük isâle ile sarnıçlardan sağlandığını görünce eski isâlelerin tamir edilip genişletilmesini ve yeni isâlelerin yapılmasını emretti. Fâtih zamanında dört yeni isâle yapıldı ve bir Roma isâlesi tamir edildi. 1453-1755 yılları arasında Halkalı köyü ile Cebeciköy arasındaki araziden gelen ve Halkalı suları diye anılan on altı bağımsız isâle hattı yapılarak şehirde 435 yere su aktıldı. Ayrıca Kanûnî Sultan Süleyman tarafından Belgrad ormanlarından su getiren Kırkçeşme tesisleri 1563 yılında yapılmış şehir bol suya kavuştu ve 580 yere su verildi.

Fâtih Sultan Mehmed'den sonraki devirlerde Haliç'in kuzeyindeki bölgenin su ihtiyacı küçük menbalardan beslenen çeşmelerden ve bazı isâlelerden karşılanıyordu. Galata Mevlevîhânesi'nin suyunu temin eden ve Levent Çiftliği'ndeki iki menbadan beslenen isâle hattı, Kasımpaşa'nın suyunu sağlayan isâle hattı ve Kâğıthane menba suyunu getiren isâle hattı bu bölgedeki isâlelerin en önemlilerindendi. Boğaz kıyılarında inşa edilen yeni köşkler

Taksim Suyu tesislerinden Vâlide Bendi – Bahçeköy

Taksim Maksemi'nin kapısı üzerindeki kitâbe

ve yerleşim yerleriyle Kasımpaşa, Galata, Beyoğlu, Fındıklı, Beşiktaş ve Ortaköy'ün kalabalıklaşması sonunda Haliç'in kuzeyindeki bölgede su kıtlığı baş gösterdi. Bölgenin suyunu temin etmek amacıyla III. Ahmed zamanında başlatılan isâle hattı Patrona İsyanı yüzünden yarım kaldı. Tesisin yapımına I. Mahmud döneminde devam edilerek Taksim isâle hattı 1732 yılında tamamlandı. Yapılan bu ilk isâle hattı Taksim tesislerinin birinci merhalesini teşkil eder. Bu merhalede Büyükdere'nin kuzeybatısında Bahçeköy'deki derelerden alınan sular içi sırlı künklerle şehre getirildi. İsâle hattı Bahçeköy Kemerinden sonra bir katlı ve yalnız dere üzerinde iki katlı, toplam yirmi bir gözlü, 400 m. uzunluğunda, 11 m. yüksekliğindeki I. Mahmud Kemerinden geçer; ardından Acielma, Derbent, Maslak, Ayazağa, Zincirlikuyu, Mecidiyeköy, Şişli yoluyla Harbiye Mektebi önündeki makseme ve oradan Taksim'deki su deposuna ve makseme ulaşır. Bu isâle hattının uzunluğu yaklaşık 25 kilometredir.

1732'de yapılan isâle hattına daha fazla su verebilmek için yine I. Mahmud tarafından 1750 yılında Topuzlu Bent yapıldı. Bu bendin eksenini doğrusal olup payandalı kâgir ağırlık barajı tipindedir. İkinci merhalede isâle hattı genişletildi ve tesise bazı ilâveler yapıldı. 1786'da Kaptanıderyâ Gazi Hasan Paşa, Topuzlu Bendi 14 zirâdan 18 zirâa yükselterek bendin vereceği suyu 23,5 lüleye (1222 m³/gün) çıkardı. Bu sebeple Taksim sularından kendisine 22 masura (143 m³/gün) su tahsis edildi. Bu su Kasımpaşa'daki Bahriye tesisiyle kendi hayratına verildi. 1787'de Sadrazam Yûsuf Paşa, Bahçeköy civarında Duttuk mevkiindeki vâlide sultan katmasını islah ettirerek katmanın suyunu çoğalttı ve kendisine 8 masura (52 m³/gün) su ayrıldı. Üçüncü merhalede III. Selim'in annesi Mihrişah Sultan tarafından yine Bahçe-

köy'de Vâlide Bendi inşa ettirilerek bendin suyu Taksim tesislerine katıldı. Vâlide Bendi'nin yapılması ile 23 lüle (1196 m³/gün) su kazanıldı. Bunun 16 lülesi Topuzlu Bent kanalına verildi, 2 lülesi de meçra hakkı olarak yine aynı yere katılıp geri kalan 5 lüle vâlide sultanın arzusuna bırakıldı. Vâlide sultan, bendin çıkışından itibaren Büyük Bent'in haznesine dökülen derelere uzanan bir galeri inşa ettirerek 5 lüle suyu Kırkçeşme tesislerine kattırdı ve oradan Eyüp'teki vâlide sultan hayratına su bağlattı. Vâlide Bendi planda kırk hatlı, payandalı kâgir kemer-ağırlık barajı tipinde yapıldı. Dördüncü merhalede II. Mahmud, Arabacı Mandırası deresinin bir kolu üzerinde kendi adıyla anılan bendi inşa ettirdi ve 1839 yılında bendin suyu Taksim sularına katıldı. Sultan Mahmud Bendi kâgir kemer-ağırlık barajı tipinde olup günümüzün baraj tekniğine göre yapıldı.

Taksim tesislerinin isâle hattında başlangıçta içi sırlı künkler kullanılmaktayken I. Abdülhamid veya III. Selim devrinde künkler iptal edilip genişliği 60-90 cm., yüksekliği 120-140 cm. olan bir galeri inşa edilerek isâle hattından daha fazla suyun geçmesi sağlandı. İsâle galerisi yarma ve delmelerden geçirilip her yerde üstü kapalı biçimde yapıldı ve bu şekilde kirlenmeler önlenildi. İsâle hattında küçük kemerlerin inşa edilmediği yerlerde büyük çaplı kurşun borular ters sifon olarak kullanıldı. Ters sifonlara giriş ve çıkışta, dağıtım kollarının ayrıldığı yerlerde, bir oda büyüklüğünde kubbeler yapıldı. Debi ölçme sandıklarındaki lülelerle sular ölçülerek tıkanıklıkları kontrol etme imkânı sağlandı. İsâle hattı üstündeki kemerlerin en büyüğü I. Mahmud Kemerini, diğerleri Bahçeköy, Hasan Ağa ve Zincirlikuyu kemerleridir. İsâle hattı II. Mahmud Bendi'nden başlar ve II. Mahmud katmasını aldıktan sonra Vâlide Bendi'nden gelen kol ve onun üzerindeki vâlide sultan katmasının suyunu getiren galeriyle birleşir. Ardından bu galeriye Kame-riçe katması ile Avcıbayırı katması bağlanır ve Topuzlu Bent'in suyunu aldıktan sonra Bahçeköy Kemerini'nin başında Balaban deresi katmasını alarak I. Mahmud Kemerini üzerinden geçer. Yaklaşık 2750 m. sonra Maltalı Baca katması galeriye bitişir. Hacıosmanbayırı'ndaki bacadan ayrılan kol Hacıosman Maksemi'ne, oradan Yeniköy koluna debileri ölçülüp su verilir. Maslak Maksemi'nden 700 m. önce ayrılan koldan Emirgân-Boyacaköy'e su atılır. Maslak Maksemi'nden aynı yöne ayrılan diğer kol

ise battaldır. Maslak Maksemi'nden sonra Rumelihisarı'na bir kol ayrılır. Burada bir ters sifon vardır. Zincirlikuyu'dan önce bir kol Bebek-Arnavutköy'e ayrılır. Zincirlikuyu'da isâle hattı Hasan Ağa ve Zincirlikuyu kemerlerinden geçer. Mecidiyeköy'deki Derin Baca denen maslakta bir kol Küçük Baca denen maslağa ve oradan ikinci bir maslağa birleşerek bir kol Yıldız'a, diğer kol Ortaköy-Kuruçeşme'ye ayrılır. Ana galeri, Mecidiyeköy-Şişli ve Kurtuluş'a ayrılan kolun bulunduğu makseme ve ardından Beşiktaş'a ayrılan kolun maksemi- ne, oradan Harbiye Mektebi altındaki makseme ulaşır. Buradan Taksim'deki büyük haznede ve ona bitişik maksemde son bulur. Taksim Maksemi'nden Furuzağa, Cihangir, Tophane ve Fındıklı'ya bir kol, Beyoğlu-Galata'ya ikinci bir kol, Kasımpaşa'ya üçüncü bir kol ayrılır. Sular idaresindeki 1306 (1888-89) tarihli *Tahrir Defteri*'nde Taksim tesislerinden çeşitli yerlere ayrılan su miktarları ve dağıtım yerleri belirtilmiştir.

Taksim tesislerinin bugün Hacıosmanbayırı'ndaki filtreden sonraki yolları tamamen haraptır. Taksim tesislerinin ana hat üzerindeki önemli yapıları şunlardır: 1. Harbiye Maksemi. Bugün mevcut olmayan bu maksemin etrafı kâgir duvarlarla çevrili ve üstü basık bir kubbe ile örtülü idi. Planda maksemin içten içe boyutları 3, 05 × 4,50 m. ve yüksekliği 2,30 metredir. Zemini mermer kaplıdır. Üzerinde III. Selim'in tuğrası ve 1212 (1797-98) tarihini veren dört sattrılık kitâbe mevcuttur. 2. Taksim Haznesi. Taksim Meydanı'nda bulunan bu yıkık haznenin dış boyutları 17 × 90 metredir. İçerisi on iki çift gözden oluşur. Gözlerin iç boyutları 6,21 × 6,21 metredir. Bu duruma göre haznenin faydalı hacmi 2730 m³tür. 3. Taksim Maksemi. İstiklâl caddesinin Tak-

Bahçeköy'de I. Mahmud Kemerini

sim Meydanı'na açıldığı yerde Fransız Konsolosluğu'nun karşısındaki köşededir. Plana göre sekiz köşeli prizma şeklinde yapılmış olup çok süslü bir kubbesi vardır. Sekizgen planın köşeden köşeye diyagonal mesafesi 7 metredir. Yan tarafındaki çeşmenin üstünde çok güzel bir istifle yazılmış âyet-i kerîme vardır. Maksemin üzerindeki kitâbe altı mısıralı olup 1145 (1732-33) tarihini verir. Ancak debi ölçme sandığının iki yanında Cezayirli Gazi Hasan Paşa ve Sadrazam Yûsuf Paşa'ya ait iki kitâbenin tarihleri 1200'dür (1785). Ölçme sandığına gelen su 18 cm. çıkıntısı olan bir çörtenden dökülmekte, sağda ve solda değişik çapta 20 lüleden su dağıtılmakta, sağdaki 10 lüleden Fındıklı-Tophane'ye toplam debisi 10 lüle (520 m³/gün), soldaki 10 lüleden toplam debisi yine 10 lüle Beyoğlu-Galata'ya su verilmektedir. Tam soldaki 4 lüleden toplam debisi 5 lüle (260 m³/gün) olan su Kasımpaşa cihetine ayrılmaktadır (1 lüle ø 26 mm. çapındaki borudan ekseni 96 mm. su yükü altında akan 52 m³/gün debi). Çörtentin üstünde yer alan iki satırlık kitâbe 1145 (1732-33) tarihini verir.

Taksim tesislerinden su alan önemli çeşmelerin bazıları şunlardır. Topçubaşı İsmâil Ağa Çeşmesi (1731), Kabataş'ta Hekimoğlu Ali Paşa Meydan Çeşmesi (1732), Taksim Kazancı Yokuşu'nda Hâfız Ahmed Paşa Çeşmesi (1732), Tophane'de I. Mahmud Meydan Çeşmesi (1732), Azapkapı'da Sâliha Sultan (Azapkapı) Meydan Çeşmesi (1732), Kabataş'ta set üstünde Silâhdar Yahyâ Efendi Çeşmesi (1788), Emîrgân'da Çınaraltı'ndaki meydan çeşmesi (1789), Boryacıköy Karakolu içerisinde II. Mahmud Meydan Çeşmesi (1837), Maçka'da Bezmiâlem Vâlide Sultan Meydan Çeşmesi (1839). Taksim sularının en büyük deposu olan 2730 m³ hacmindeki Taksim su haznesinden başka Kılıçalıpaşa haznesi gibi hazneler ve büyük çeşmelerin depoları da suların ekonomik bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Ayrıca Taksim tesislerinde çok sayıda maslak, su terazisi gibi tesislerle şadırvanlar ve sebiller yapılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Nâzım, *İstanbul Vilâyeti Şehremânetine Evkaftan Devrolunan Sular*, İstanbul 1341 s. 32-37; Saadi Nazım Nirven, *İstanbul Suları*, İstanbul 1946, s. 183-191; Naci Yüngül, *Taksim Suyu Tesisleri*, İstanbul 1957; Kâzım Çeçen, *İstanbul'da Osmanlı Devrindeki Su Tesisleri*, İstanbul 1984, s. 113-142; a.mlf., *İstanbul'un Vakıf Sularından Taksim ve Hamidiye Suları*, İstanbul 1992; a.mlf., *İstanbul'un Osmanlı Dönemi Suyolları* (haz. Celal Kolay), İstanbul 1999.

KÂZIM ÇEÇEN

TAKSİT

(التقسيم)

Bir borcun belli zamanlarda
ödenmesi gereken
parçalarından her biri.

Sözlükte “adalet” ve “paylaştırma” anlamlarındaki **kıst** kökünden türeyen **taksit**, belli zaman dilimlerinde ve belli parçalar halinde ödenmek üzere borcun kısımlara ayrılmasını ifade eder. Bir akidle yüklenilen edimin en az iki farklı zaman diliminde ifa edilmesi halinde bu ifaların her birine taksit, yapılan işleme de taksitli işlem denir. Bu yolla yapılan satış işlemi “el-bey’ bi’t-taksit” diye anılır. Ayrıca fıkıh literatüründe **necm** kelimesi “taksit”, **ten-cim** “taksitlendirme” ve **müneccem** “taksitlendirilmiş” mânasında kullanılmıştır.

Taksitli satış vadeli satışın alt türü olup mutlak anlamıyla vadeli satıştan ayrıldığı nokta satış bedelinin daha sonra bir defada değil belli aralıklarla ödenmesidir. Malın akdin yapılması esnasında teslim edildiği, bedelin ise parçalara ayrılıp her parçanın tarafların kararlaştırdığı zaman dilimlerinde satıcıya ödendiği ve en son taksidin ödenmesiyle deynin ifa edildiği satışa taksitli satış, hem malın hem bedelin parçalara ayrıldığı ve bedelin parçaları ödendikçe malın da parçalar halinde teslim edildiği satışa ardarda teslimli satış sözleşmesi denilmektedir. Yakın dönemde taksitli satış, önceleri ekonomik değeri yüksek dayanıklı tüketim mallarının satımında uygulanan bir yöntem iken artık hemen her malın satımında kullanılan bir yöntem haline gelmiştir. Taksitli işlemlerde akdin konusu mal, hizmet veya her ikisi birlikte olabilir. Uygulama büyük oranda mal üzerinde gerçekleşmekle birlikte hizmet bedelinin de taksitli bağlanması yaygınlaşmaya başlamıştır.

Hukukçu ve iktisatçılar taksitli satışın alıcı ve satıcı yönünden fayda ve zararları üzerinde geniş biçimde durmuştur. Bunun alıcı yönünden faydaları şöylece özetlenebilir: 1. Taksitli satış, ekonomik gücü yüksek olmayan veya ihtiyaç duyduğu malın bedelini karşılayacak kadar birikimi bulunmayan kişiler bakımından bir tür kredi kaynağıdır. Bu sebeple günümüzde finans kurumları, tüketiciye ihtiyaç duyduğu ev ve araba gibi temel ihtiyaç mallarını taksitlendirme yoluyla satma niteliği taşıyan işlem türlerini geliştirmeye çalışmaktadır. 2. Alıcı, ihtiyacı olan malı yeterli para biriktirmeden alabildiği için toplumdaki ha-

yat standardı yükselmektedir. 3. Alıcı, taksitleri genellikle aydan aya ödeyeceğinden her ay bütçesinden belli meblağ ayırmak zorunda kalır ve düzenli tasarruf alışkanlığı edinmiş olur. Taksitli satışın satıcı yönünden başlıca faydaları da şöylece sıralanabilir: 1. Malların sürümü taksitli satış sayesinde artar. Nitekim üretici ve pazarlamacılar, çeşitli dönemlerde taksit miktarları ve taksit sayıları konusunda cazip fırsatlar sunarak satışlarını arttırma yoluna gitmektedir. 2. Taksitli satışın sürümü arttırması yeni sanayi kollarının açılmasına, eskilerinin gelişmesine ve istihdam alanlarının genişlemesine katkı sağlar. 3. Ekonominin durgun olduğu zamanlarda taksitli satış tüketiciyi mal almaya yönlendirir ve piyasanın canlanmasında etkin rol oynar.

Taksitli satışın hem alıcı hem satıcı bakımından -fakat çoğu zaman güçsüz taraf olan alıcı yönünden- sakıncaları ise şöylece sayılabilir: 1. Alıcı peşin ödeyeceği meblağın ve taksit miktarlarının düşük olduğuna aldanarak ileride ödeyemeyeceği bir borç altına girebilir. Kişiler genellikle ileri tarihte ödeyecekleri borcun hesabını daha az titizlikle yaparlar ve sonuçta sözleşme anında öngöremedikleri ekonomik sorunlarla karşılaşabilirler. 2. Çoğunlukla taksitli satış sözleşmeleri genel işlem şartları içeren tek tip sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerde zayıf durumda olan alıcının satıcı karşısında fazla pazarlık gücü olmaz. Alıcı ya satıcının şartlarını kabul ederek sözleşmeyi imzalar ya da sözleşme yapmaz. Her iki durumda da alıcının sözleşmenin içeriğine müdahale etmesi söz konusu değildir. 3. Bazı satıcılar çok yoğun ve cazip reklamlar yaparak alıcının serbest iradesini bozarlar. Böylece alıcının satın almayı düşünmediği malları vazgeçilmez ihtiyaç gibi gösterip almasını sağlarlar. Bu tür reklamlarda genellikle sözleşmenin bütün şartları değil sadece alıcı bakımından cazip gelenler yer alır. Alıcı da sözleşme yapacağı zaman diğer şartlara bakmadan sözleşmeyi imzalar. Akdin uygulanması aşamasında tüketici hiç düşünmediği durumlarla karşılaşabilir. 4. Satıcılar taksit miktarlarını ayarlarken satış bedeli üzerine vade farkı ilâve ederler. Ancak söz konusu vade farkı fâhiş miktarda olabilir ve alıcı ihtiyaç duyduğu malı satıcının belirlediği şartlarda kabul etmek durumunda kalabilir. 5. Satıcılar, alıcının taksitleri ödememe tehlikesine karşılık satış sözleşmesine alıcının aleyhine cezaî şart, muacceliyet, sözleşmeden dönme, yetkili mahkeme gibi bazı kayıtlar koymakta ve alıcı buna rağmen ri-